

Köp 11 förköpsremсор till priset av 10!

Visste du att man kan ha turen att lyckas köpa 11 förköpsremсор till priset av 10, alternativt oturen att köpa 9 och betala för 10?

I juni när jag köpte påfyllning av Rapid, märkte jag att ett häfte förköpsremсор innehöll 11 istället för 10. Detta föranledde att jag rapporterade detta till arbetsledningen med förhoppningen att de på något sätt skulle uppmana anställda att försäkra sig om att deras kassor var intakta. Exempelvis genom att räkna förköpsremсорna för sig, samt dra ut kontantkupongerna från banderollerna för att verifiera att det verkligen var 40 stycken i varje bunt.

Arbetsledningen varken svarade eller vidtog några åtgärder på mitt mejl, vilket är beklämmande. Vad skulle hända med personen som vid en kassakontroll skulle sakna 160 kronor på grund av något som inte personen ifråga

skulle kunna förklara, då denna inte vetat att bristen uppkommit genom ett köp

Mitt obesvarade mejl till arbetsledningen.

Sent: Wednesday, June 20, 2007 8:11 PM

Subject: Köp 11 förköpsremсор till priset av 10, eller 9 till priset av 10.

Hej!

Förra veckan när jag handlade påfyllning av Rapid, köpte jag ett block förköpsremсор innehållande 10 procent mer än vad jag betalade för. Förköpsremсорs serienummer var 006700 i serie 0016 och innehöll förköpsremсор mellan 006700 till 006710.

Som bekant skall första förköpsremсор alltid börja med "1" längst till höger i serienumret, och sluta med efterföljande närmaste tiotal. I detta fall borde alltså serienumret börjat löpa från 006701. Därav borde den första förköpsremсор saknas i ett anslutande häfte med serienummer 006700 i serie 0016.

SEKO begär att Veolia spårar upp vem som köpt detta block och återkommer snarast till undertecknad med besked om vem (eller vilka spärrexpeditörer) som haft denna förköpsremсор i sin kassa. Detta då någon förmodligen borde drabbats av en kassabrist om 160 kronor.

Kopia till övriga områden "för kännedom".

Med vänliga hälsningar

Tim Söderström
Förtroendevald SEKO
www.timsoderstrom.se

där denna förlitat sig på att ha köpt rätt antal till utsatt pris? Hur stor differens får

det vara i kassan för att inte kassakontrollanten skall rapportera till arbetsledningen?

Sannolikhet för konstruktionsfel på tryckeriet

Hur stor är sannolikheten att det förekommer avvikande antal förköpsremсор i tillverkningsprocessen? Det borde vara större sannolikhet att antalet inte stämmer på grund av alla de inblandade personer som kommer, eller kan komma i kontakt med dem från att de lämnat maskinen hos tillverkaren, fram till att spärrexpeditörerna köper dem. Trots detta verkar de flesta avvikelser kunna härledas till maskinen på tryckeriet. Hur en maskin som borde vara mer pålitlig än en hund, kan häfta ihop fel antal, är nog mindre konstigt än man kan tro. Vem har exempelvis inte erfårit att en kopian dragit med sig två papper istället för ett? Händer det så lite som en enda gång, finns det ett konstruktionsfel (förutsatt att man följer tillverkarens rekommendationer avseende bland annat de inställningar som skall göras för exempelvis olika tjocklek av papper) som innebär att det händer lite då och då, varvid man alltid måste vara vaksam.

Hade jag varit i SLs ledning hade jag krävt leverantören på en förklaring och eventuellt förordat att byta leverantör om de inte kunde vidta lämpliga åtgärder för dessa uppkomna fel.

delar med sig av vid förfrågan eller inte ens vill nämna existerar.

Tolkning av policyn

Policyn är uppenbart inte utformad under gällande taxsystem, vilket framgår av att Connex är överstruket. Därtill är det tämligen patetiskt om så lite som en förköpsremsa till helt pris skall innebära att personalledningen skall kontaktas för åtgärd.

En fågel viskade dock i mitt öra att endast brister som uppgår till 500 kronor eller mer, rapporteras till arbetsledningen. Detta är dock inget jag kan bekräfta då policyn säger något annat.

Arbetsledningen utlovar svar

I oktober kom cityNytt (arbetsledningens nyhetsblad) ut i spärrarna. I den utlovas svar på mejlfrågor så snart möjligheten finns. 29 oktober passade jag på att följa upp detta med följande mejl:

Hur många procent får man diffa vid en kassakontroll utan att kassakontrollanten rapporterar avvikelsen till arbetsledningen (och som sedan vidtar åtgärder i form av att den drabbade blir uppkallad)? Avser sedan angiven procentsats samtliga

kassor den berörda har på de olika stationerna/uppgångarna, eller är det per kassa på respektive station/uppgång?

Mejladressen som man skulle mejla till fungerade dock inte. Därav mejlade jag det vidare till tre ordinarie i arbetsledningen, men något svar fick jag inte för det.

Policy för kassakontroll

Klubben kunde senare förse mig med företagets policy för kassakontroll. Man kan ju fråga sig varför företaget har en policy som inte anställda känner till, inte

En av de många saker som inte framgår av policyn, är om bristen avser angiven procentsats av samtliga kassor man har på de olika stationerna eller uppgångarna, eller per kassa på respektive station eller uppgång. Att man i en enskild kassa kan ha en brist om 500 kronor utan att vara medveten om det, är naturligtvis möjligt med dagens kassastorlek. Än mer om dessa bristande 500 kronor är utspridda på flera kassor. Att man däremot inte märkt att något inte står rätt till vid en brist som uppgår till typ halva kassastorleken, lär vara betydligt svårare att förklara.

Veolia Transports policy för kassakontroll

Policy för kassakontroll för anställda inom ~~Connex~~ Sverige AB *Veolia*

Denna policy gäller för all berörd personal som har utkvitterat en kassa som består av ex. biljetter, kontanter, värdecheckar mm.

Kassakontrollen ska endast genomföra rutinkontroller.

Om det vid kontroll uppvisas ett underskott i utkvitterad kassa, så ska personal alltid ges möjlighet att reglera den uppkomna bristen den aktuella kontroll dagen . Under arbetstid ska alltid hela, den av personal, utkvitterade kassa finnas inom Connex Sverige AB:s arbetsområde.

Om det har uppstått ett underskott av utkvitterad kassa mellan 100 – 500 kr, så sker ingen avstängning av personal men personalledningen kontaktas för åtgärd. Åtgärden består av ex. om kontroll av utkvitterad kassa vilket sker före nästa arbetspass eller så snabbt som möjligt, eventuellt även samtal med enhetschef.

Om det har uppstått ett underskott av utkvitterad kassa från 500 kr – 5% av utkvitterad kassa, där personal inte kan reglera bristen på plats, leder det till avstängning tills bristen är reglerad. Personalledningen kontaktas av kontrollanten för åtgärd. Personalledningen ska göra omkontroll av berörd personals utkvitterad kassa så snabbt som möjligt samt boka tid för ett samtal mellan berörd personal och enhetschef för eventuell åtgärd.

Berörd personal ska informeras av kontrollant att löneavdrag sker vid avstängning fram till dess att den utkvitterade kassan är fullständig och omkontrollerad av personalledningen.

Om det föreligger ett överskott på utkvitterad kassa med mer än 500 kr så ska kontrollanten kontakta personal ledningen.

Om berörd personal uppträder på ett sådant sätt att kontroll inte kan utföras på ett korrekt sätt, ex. försvinner från sin arbetsplats, vägrar samarbeta mm. så leder det till avstängning av berörd personal. Kontrollanten ska omedelbart kontakta personalledningen.

Av detta resonemang torde det vara troligt att gränsen om 500 kronor under normala omständigheter handlar om varje enskild kassa. Om någon däremot har strax under 500 kronors brist i samtliga sina utkvitterade kassor, finns fortfarande utrymmet i den luddiga policyn, att personalledningen kontaktas.

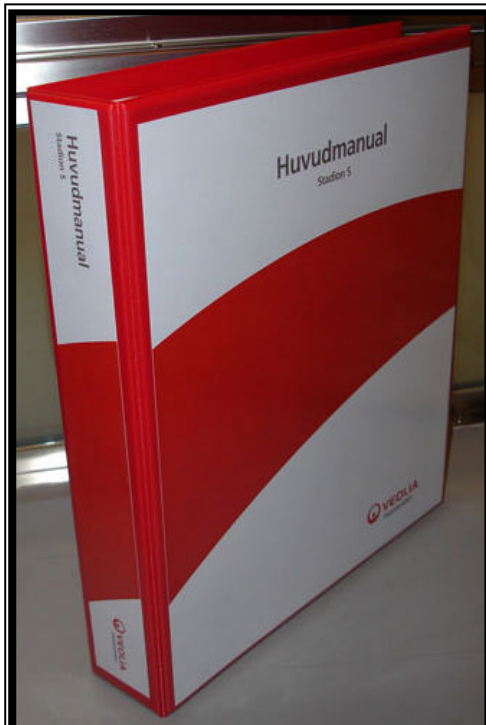
Observera att som medlem i facket har du alltid rätt till ett fackligt ombud när du blir uppkallad. Facket kan då föra din talan.

Kan man få sparken för brist i kassan?

I policyn finns ingenting reglerat om att man kan få sparken för kassabrist.

Trots detta är det ändå ganska många som får det, inräknat de som säger upp sig för att inte bli avskedade. Huruvida företaget avskedar beror nog på hur man försvarar eller förklarar sig, för det är trots allt väldigt svårt att sparka någon, tack vare LAS (Lagen om anställningsskydd).

I sekotidningen nummer 14 2007 finns en mycket bra artikel som behandlar bland annat detta. Där framgår att AD (Arbetsdomstolen), som är den slutliga uttolkaren av arbetsrätten, har prövat fall där anställda haft kassa-

I pärmen "Huvudmanual", flik 14 finns en hel del policyer: arbetsmiljöpolicy, diskrimineringspolicy, drog- och alkoholpolicy, kvalitetspolicy, miljöpolicy, personalpolicy, rehabiliteringspolicy, säkerhetspolicy och uniformspolicy.

Är det fler policyer förutom kassakontrollspolicyn som företaget gömmer för sin personal med?

ansvar. Man skall inte stjäla från sin arbetsgivare. Det handlar om förtroende varvid handlingen som sådan är avgörande och inte beloppet. I exempelvis ett fall ansåg AD att det var laglig grund att avskeda en kvinna med 32 års prickfritt arbete som postkassörska bakom sig, då hon stulit 60 kronor ur en faxkassa.

Hur länge får man räkna kassan?

På ett lokalt medlemsmöte den 25 oktober 2006 klar gjorde klubben upprepade

gångar att man själv får bedöma hur mycket tid man behöver för att räkna kassan. Detta gäller fortfarande. Några omryktade 10 minuter för att räkna kassan är alltså cyniskt och respektlöst skitsnack som härstammar från arbetsgivaren!

Hur lång tid det tar att räkna varierar individuellt beroende på massor med faktorer. Däribland kan exempelvis nämnas kassastorlek, station, uppgång, spärr, månad, veckodag, tidpunkt, eventuellt evenemang, dagsförsäljning, hur man mår före eller efter sitt arbetspass, om man befärrar att man har brist med mera, påverka hur man bedömer hur lång tid man behöver.

Brukar man normalt räkna sin kassa på 15 minuter, kan man ju naturligtvis undra varför samma person utifrån snarlika omständigheter skulle få för sig att behöva hela sitt arbetspass för att räkna den en annan dag. Något sådant fall känner jag inte till, men att den individuella bedömningen ändå kan variera från gång till gång, får arbetsgivaren finna sig i.

Praktiskt exempel

Här redogör jag för hur jag hade bedömt vilken tid jag

hade behövt för att räkna en kassa som jag skulle lämnat tillbaka efter tjänstgöring på T-Centralen Södra under en vanlig arbetsdag.

Hänsynstagande 1

Stor kassa med omfattande försäljning i samband med andra arbetsuppgifter och störningar, som innebär en större risk att få differens i kassan. Beräknad tidåtgång 15 minuter.

Hänsynstagande 2

Om kassan inte stämmer, behöver jag tid för att kontrollräkna den. Om resultatet fortfarande inte överensstämmer med den kassa jag plockade ut från början, samt att resultatet skiljer sig från den första räkningen, behöver jag räkna kassan ytterligare en gång. Beräknad tidåtgång 15 minuter. (Logiskt sett borde det vara mer tid, men det här är min kalkyl som även tar hänsyn till andra ospecificerade saker.)

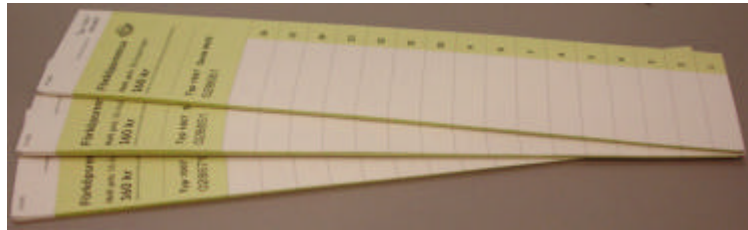
Summering

Eftersom man enligt konventionen förväntar sig att bli avlöst 10 minuter före arbetspassets slut, skulle jag således börja räkna kassan $15+15+10=40$ minuter innan.

När jag använder kassaprogrammet (Mitt i City

Rapids rutiner för förköpsremorna

Rapid säljer förköpsremorna i häften om 10, och ansvarar inte själva för att räkna att häftena innehåller rätt antal när de kvitterar ut dem, eller när de säljer dessa till spärrexpeditörerna.

nummer 2 2007) bedömer jag att det går betydligt fortare. I detta fall hade jag nöjt mig med 25 minuter.

Med kassaprogrammet behöver man nämligen inte kontrollräkna några matematiska beräkningar. Det gör programmet åt Dig. Fattas det exempelvis 20 kronor, kontrollräknar jag bara antalet tjugolappar och kontantkuponger eftersom beloppet härleder direkt till dem. Stämmer inte kassan efter det, lägger jag ned 20 kronor i den. (Någon annan hade kanske även kontrollräknat 10-kronorna.)

Att räkna är arbetstid

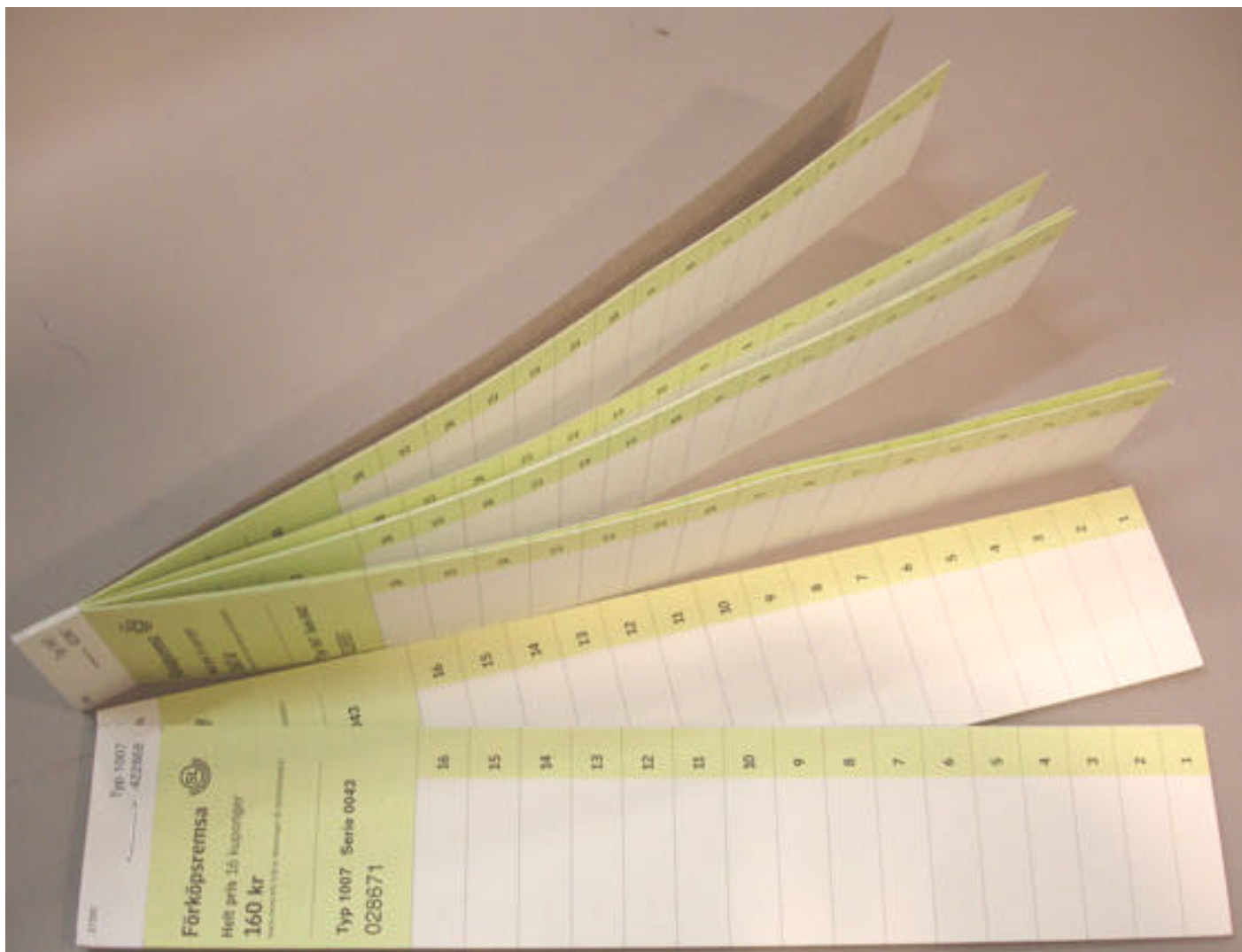
Det händer mycket ofta att jag ser spärrexpeditörer räkna på sin fritid, då de missbedömt sin tidåtgång. Oftast beror det på att kassan inte stämmer och måste göra om jobbet. De

brukar då räkna om kassan upp till tre gånger innan de reglerar differensen, som nästan alla gånger är en brist.

Om det händer Dig: Ring din arbetsledning och begär ersättning!

Observera dock att den officiella arbetstiden inte tar slut 10 minuter före arbetstiden och att de flesta hinner säkert bli klara innan dessa ytterligare 10 minuter passerat. Det är i sig väldigt bedrägligt, för egentligen borde man kunna ringa till arbetsledningen och säga att "*Min avlösare tog över 10 minuter före mitt arbetspass, jag har räknat min kassa under dessa 10 minuter och jag har därtill själv avlöst 10 minuter tidigare.*". Dessvärre skulle de knappast betala för detta då man redan har betalt.

Vart vill jag komma? Eftersom man till och med

under sin utbildningen till spärrexpeditör får lära sig att man brukar avlösa varandra 10 minuter före arbetstiden, se då till att börja räkna kassan så att du är klar 10 minuter före arbetstidens slut. Om du är den enda som bemannar uppgången så glöm inte att stänga spärren med skylten "*Just nu är det inte möjligt att köpa en biljett*" och fylla i kisslistan inför att du räknar. Dina och mina kompisar vill inte betala en tilläggsavgift på 1200 kronor vid en biljettkontroll för att du försummat detta. Tänk på

att även om kontrollpersonal ringer upp till spärarna ibland, så gör det inte det alltid. När kompisen senare med eller utan din hjälp ringer till kontrollen för att få tilläggsavgiften hävd, saknas loggen om att spärren varit obemannad. Hur mår man då? Då kanske tilläggsavgiften inte längre är det värsta, utan snarare det att man känner sig officiellt prickad för en handling som man inte är skyldig till. Om kontrollen istället tagit dig under liknande omständigheter före din anställning, tror du då att du hade fått

jobbet?

Notera att kisslistan är till för dina kompisar och inte för arbetsgivaren.

Sammanfattande råd

- Ha stor respekt för företagets pengar. Låna eller stjäla inte från kassan.
- Förlita dig inte på tekniken och alla mellanhänder. Ta god tid på dig att räkna kassan grundligt, vartenda litet öre och biljett.
- Var uppmärksam på att du inte har utländsk valuta i kassan då den inte accepte-

Rapporterade händelser

En rapidförsäljare berättade om att denna fått höra att någon spärrexpeditör saknat en förköpsremsa (bild på föregående sida) någonstans mitt i häftet. En annan rapidförsäljare berättade att denna hört kollegor berätta att vissa häften bara innehållit nio förköpsremсор. En tredje rapidförsäljare berättade för mig att denna inför försäljning upptäckt att ett häfte innehållit 9 förköpsremсор istället för 10. Denna rapidförsäljare tog tillbaka häftet till kontoret.

De som arbetade före enkelbiljetternas tid kommer säkert ihåg att det även då pratades om att det var problem med häftena i åtminstone ett fall.

När en spärrexpeditör granskade ett häfte som innehöll 11 rabattkuponger (bilden direkt till höger), upptäckte denna att det i mitten av häftet fanns två stycken med samma serienummer.

ras av arbetsledningen som en del av kassan.

- Saknar du något i kassan innan du börjar sälja, rapportera detta omedelbart till platskontoret, så att du inte riskerar att bli ersättningskyldig.
- Stäng spärren och notera i kisslistan när du handlar med Rapid, för att kunna kontrollräkna biljetterna och pengarna utan störningar.
- Om någon från arbetsledningen har invändningar för hur länge du räknar kassan, rapportera det till

facket! Det är bättre att du tar ditt ansvar på största allvar och räknar kassan noggrant, än att du slarvar då det kan förorsaka onödiga motsättningar, problem och tvister.

- Ring till arbetsledningen och begär ersättning om kassaräkandet går över arbetstiden.
- Om du blir uppkallad till arbetsgivaren (vad det än må vara), utnyttja din rätt som medlem att ta med dig ett fackligt ombud.

Tim Söderström

Vid enkelbiljetternas tid, har jag inte hört något rapporteras. I artikeln "Från försäljning och service till kassaräknare" som jag publicerade 9 juni 2006, redogjorde jag för att det med dåvarande enkelbiljetter och förköpta enkelbiljetter (som inte satt ihop med varandra) tog mig cirka 30 minuter att räkna kassan. Med tanke på detta, var det väl extremt få som orkade räkna sin kassa så noggrant, varvid eventuella biljettavvikelse kanske inte upptäcktes. Jag hittade däremot en annan lustig avvikelse. Det var ett häfte enkelbiljetter till reducerat pris innehållande en extra baksida precis i mitten av häftet. Se bilderna ovan.